

Vlaams
Parlement

ingediend op **1357** (2017-2018) – Nr. 8
9 januari 2018 (2017-2018)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag
uitgebracht door Bert Moyaers

over grensoverschrijdend gedrag in de sport

Samenstelling van de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag:

Voorzitter: Katrien Schryvers.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Marius Meremans, Elke Sleurs, Miranda Van Eetvelde, Peter Wouters,
Herman Wynants;

Joris Poschet, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Freya Van den Bossche;

Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Krekels, Ludo Van Campenhout,
Tine van der Vloet, Paul Van Miert;

Karin Brouwers, Sonja Claes, Cindy Franssen, Vera Jans;

Ann Brusseel, Willem-Frederik Schiltz;

Renaat Landuyt, Joris Vandenbroucke;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

1357 (2017-2018) – Nr. 1 t.e.m. 4: Verslagen van de hoorzitting

– Nr. 5 t.e.m. 7: Verslagen van de gedachtewisseling

INHOUD

1. Professor Yves Vanden Auweele	4
1.1. Toelichting	4
1.2. Bespreking	7
2. NOC*NSF	8
Gebruikte afkortingen	12
Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 9 november 2017 hield de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag de zesde en laatste van een reeks hoorzittingen over grensoverschrijdend gedrag in de sport.

De presentatie van professor Vanden Auweele en de documenten die de sprekers aan de commissie hebben bezorgd, zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Professor Yves Vanden Auweele

1.1. Toelichting

Yves Vanden Auweele, professor-emeritus Sportpsychologie, KU Leuven, belicht twee opvallende conclusies van de Pano-reportage van 8 november: de langdurige impact van misbruik op de slachtoffers en de manier waarop daders langzaam vertrouwen trachten te winnen, het zogenaamde groomingproces.

Dit soort uitzendingen voedt telkens weer de verontwaardiging van de publieke opinie. Van dit momentum moet worden gebruikgemaakt om klare en duidelijke beleidsmaatregelen te nemen.

Als laatste spreker van de hoorzittingen over misbruik in de sport heeft Yves Vanden Auweele het nadeel dat er al heel wat gezegd is, maar het voordeel dat hij kan blijven stilstaan bij zaken die hij onderbelicht acht.

Als sportpsycholoog, docent en therapeut bestudeert de professor dit thema al zeventien jaar. Eind jaren negentig behandelde hij enkele slachtoffers van seksueel misbruik. Opvallend is dat de initiële klachten niet over dat seksuele misbruik zelf gingen, maar over zaken als anorexia en stress. Slechts na enkele sessies kwam de ware oorzaak naar boven. Nog altijd is het moeilijk voor kinderen en jongeren om dergelijke zaken te melden, zelfs in een therapeutische situatie.

De professor heeft begrepen dat de commissie een omvattend kader zoekt voor integriteit, om niet alleen misbruik maar ook agressie, handel in talentvolle kinderen uit derdewereldlanden enzovoort te bestrijden.

Yves Vanden Auweele heeft misbruiken gemeld aan het jeugdbeschermingscomité. Hij heeft er onderzoek naar verricht en heeft zich aangesloten bij de vereniging Panathlon. Hij was medeauteur van de Panathlonverklaring over ethiek in de jeugdsport van 2004 (zie bijlage). Die verklaring is ondertussen ondertekend door honderden sportclubs en honderdvijftig sportfederaties. Toch zijn er nog geen maatregelen geïmplementeerd tot op het niveau van de sportclub. Wel zijn er heel wat principes en studies.

De professor verrichtte in 2004 een onderzoek, dat hij in 2005 en 2012 heeft overgedaan. De effecten van de onthullingen over seksueel misbruik in de Kerk, met name de affaire-Vangheluwe, lieten zich voelen in de resultaten van 2012. In de periode 2004-2010 werden de onderzoeksresultaten miniem opgepikt door de pers, maar toenmalig minister van Sport Bert Anciaux integreerde wel naast het medisch verantwoord sporten ook het ethisch verantwoord sporten in een decreet.

Panathlon bestaat uit mensen die andere beroepsbezigheden hebben. Die hebben dan ook ICES opgericht als instantie voor meer praktisch onderzoek en aanbevelingen.

De verantwoordelijken hebben redelijk vlug gereageerd via adviezen, onderzoeksopdrachten en decreten.

Voor een eerste doorbraak in de publieke opinie was het wachten tot 2010. Topmensen van Bloso, de VSF en het BOIC vonden dat de federale parlementaire commissie de sportsector in een slecht daglicht had gesteld. Allerlei colloquia volgden, alsook commissievergaderingen in het Vlaams Parlement. ICES kreeg in 2012 een onderzoeksopdracht waaraan ook drie Vlaamse universiteiten deelnamen. Daaruit werden beleidsvoorstellen gedistilleerd.

Van de heisa en de voorstellen sijpelde weinig door tot bij de sportclubs. Daarvoor was het wachten tot de recente tv-uitzending over misbruik in het judo. De publieke opinie werd vervolgens opnieuw opgeschrikt door meldingen over de film- en theaterwereld. De bereidheid is nu groter om een en ander dat al uitgewerkt is, te implementeren.

Het onderzoekswerk en de publicatie daarvan hebben minder teweeggebracht dan de verhalen van de slachtoffers. De eerste iconische onthullingen in het judo beginnen nu stilaan te leiden tot meldingen in andere sporttakken. Als lid van de federale commissie Slachtofferhulp vernam Yves Vanden Auweele dat 1712 uit de sportwereld weinig meldingen kreeg. Alle meldingen zijn daarenboven historisch: ze gaan over gebeurtenissen van twintig tot dertig jaar geleden. Het is belangrijk de tijd tussen daad en melding te verminderen.

De maatregelen sijpelen moeilijk door tot de concrete werking van de sport. Het BOIC heeft een groot moreel gezag in de sportsector, maar in dit debat heeft het zich, met uitzondering van de organisatie van een colloquium, nog niet gemengd. Wat jammer is, want het zou de clubs motiveren.

Heel wat sportorganisaties staan op hun autonomie en blijven daardoor in een bubbel met hun eigen prioriteiten leven, denkend dat ze alles zelf aankunnen. Tekenend daarvoor is dat niet de sportjournalisten maar de human-interestjournalisten verslag maken over misbruik.

Het prevalentieonderzoek van de KU Leuven vond zoals gezegd plaats in 2004, 2005 en 2012. De eerste twee onderzoeken leverden als resultaat een gelijkaardige frequentie van feiten op. In 2012 was die frequentie voor de helft gedaald. De opschudding van 2010 heeft allicht daders tegengehouden.

In de vragenlijst staan 35 gedragingen, van instructiegerelateerde handelingen tot verkrachting. Telkens werd eerst gevraagd of de respondent die handeling ernstig vond op een schaal van één tot vijf. Respondenten quoteerden dezelfde gedragingen veel ernstiger in 2012 dan in 2004. Het lijkt dat jongere atleten alerter zijn geworden.

De spreker suggereert om dit type onderzoek geregeld te doen. Het onderzoek is gevoerd bij achttienjarige studentes die aan competitiesport doen, wat het beter mogelijk maakt snel op de hoogte te raken van misbruik, aangezien melders dit vaak pas op latere leeftijd aangeven. Om de resultaten te kunnen vergelijken moet telkens dezelfde vragenlijst aan hetzelfde type respondenten voorgelegd worden.

In de commissie Slachtofferhulp was de kritiek op 1712 dat kinderen en jongeren niet meer telefoneren of e-mails sturen maar via sociale media communiceren. Voorts beseffen kinderen en pubers niet altijd wanneer iets een misbruik is. Ze hebben doorgaans ook een groot vertrouwen in hun coach.

De meeste meldingen komen dan ook van volwassenen, die terugblikken en daarbij juist kunnen interpreteren wat ze toen hebben meegemaakt.

Een vlaggensysteem voor jongeren kan helpen te weten wat over de schreef is en wat aanvaardbaar. Uit de Pano-reportage kwam het geval naar voren van een meisje van achttien jaar waarvan de vader de zaak aanhangig had gemaakt, niet zijzelf. Zo moeilijk is het dus voor jongeren om zelf te melden.

Die situatie kan alleen veranderen met vertrouwenspersonen waar de kinderen voor allerhande klachten terecht kunnen, dus niet alleen voor seksueel misbruik. De jongeren moeten er zeker van zijn dat die mensen hen zullen geloven, anders zullen ze hen niet vertrouwen. Het gaat dan over de API waaraan de commissie al herhaaldelijk heeft gerefereerd. Ook sportdokters hebben zich bereid verklaard in deze zin een steentje bij te dragen. Sportpsychologen kunnen dan weer tweedelijns hulp bieden.

Een andere reden waarom kinderen niet melden, is dat ze negatieve gevolgen verwachten voor zichzelf en hun ouders. Soms hebben ze schrik dat hun ouders hen niet zullen geloven, of de feiten niet ernstig genoeg zullen vinden. Sommige kinderen tonen een onverdiende loyaliteit. Om het melden gemakkelijker te maken zou het beleid rekening moeten houden met de remmingen van de kinderen.

Aan de Nederlandse sprekers die na hem het woord zullen krijgen, zou Yves Vanden Auweele willen vragen welke stapsgewijze procedures er in Nederland bestaan om de anonimiteit van daders en slachtoffers bij de eerste melding te garanderen. Hoe loopt het in Nederland met de doorstroming naar Justitie en slachtofferhulp na de eerste evaluatie van de ernst van de zaak? Bestaat daarvoor een geijkte procedure?

De professor waarschuwt er nog voor om mensen niet aan de schandpaal te nagelen via sociale media. Daarom is een procedure nodig die zowel daders als slachtoffers beschermt tot de feiten gecontroleerd zijn.

Hij kent geen onderzoek over ontgroeningsrituelen in de sport. Hij heeft er wel enkele klachten over gehoord. Zo moesten vijftienjarige jongens en meisjes op buitenlandse stage elkaars schaamhaar afscheren. In de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk blijken die praktijken problematische proporties aan te nemen. Het lijkt zinvol ICES te vragen dat voor Vlaanderen na te gaan.

Yves Vanden Auweele ziet enkele verklaringen voor de lauwe respons op het vormingsaanbod van ICES. Ten eerste is het sportlandschap complex met veel parallelle hiërarchische structuren. Daarnaast is er dan nog de ongeorganiseerde sport. Coördineren is moeilijk en de vraag is wie de leiding neemt. Anders moeten alle diverse structuren apart benaderd worden. Voorts zijn opvoeding, ethiek en sociale return niet de eerste bekommernissen van de clubs. Het organiseren van trainingen en competities, het financieel rondkomen zijn urgenter.

Met Sophie Cools van de VSF is de spreker het eens dat de sportorganisaties overrompeld worden door te veel verwachtingen. Het is ondoenbaar voor elk van die thema's iets apart uit te werken. Een omvattend plan en aanpak zijn beter.

Vrijwilligers zijn levensnoodzakelijk voor de sport, maar dat betekent niet dat er geen minimale eisen kunnen worden gesteld. Een trainer hing ooit de slechtst presterende sporter een bord 'lul van de week' om zijn nek. Dat zou in het onderwijs nooit gedoogd worden.

Ooit is voorgesteld om gediplomeerde sportleerkrachten halftijds in het onderwijs en halftijds in de sportclub te laten werken. Dat is getest in een proefproject, maar de professor heeft er nadien niets meer over gehoord.

De meeste trainers valt niets te verwijten. Ze gaan niet naar de bijscholing omdat ze zich niet aangesproken voelen. Dat zou anders zijn als de opleidingen zouden gaan over een hele reeks misbruiken in de sport en niet enkel over grensoverschrijdend gedrag.

De spreker heeft geprobeerd de integriteitsaanpak voor openbare besturen van professor Jeroen Maesschalk te vertalen naar de sportwereld. Dat werkstuk heeft hij de commissieleden bezorgd (zie bijlage). Yves Vanden Auweele suggereert om ook Jeroen Maesschalk te horen, gezien zijn expertise in een omvattende integriteitsaanpak.

Jaren geleden financierde Bloso op regelmatige tijdstippen het onderzoek. In 2005 zijn op basis daarvan een soort eindtermen opgesteld, minimale verwachtingen voor de sportsector. Misschien is het moment gekomen op die terug op te diepen.

1.2. Bespreking

Bert Moyaers vraagt wat de overheid kan doen tegen het teveel aan verwachtingen voor sportclubs.

Voorts polst hij of het momentum gekomen is om bepaalde eisen aan vrijwilligers te stellen, zoals een bewijs van goed gedrag en zeden.

Peter Wouters komt terug op de jonge mensen die zich met lichamelijke klachten bij de huisarts melden maar eigenlijk slachtoffer zijn van grensoverschrijdend gedrag. Wat is de reden waarom ze het misbruik niet uitgesproken krijgen, zelfs als ze het ook bij andere kinderen zien voorvallen? Is er een mogelijkheid om ervoor te zorgen dat ze het sneller melden en sneller geholpen worden?

Imade Annouri heeft uit de voorbije hoorzittingen geleerd dat slachtoffers die hun verhaal naar buiten brengen, geregeld buitengekeken worden, als verantwoorde-lijke gezien worden en worden gepest, terwijl daders veel minder over zich heen krijgen. Waarom wil Yves Vanden Auweele dan op de sociale media de daders beschermen?

Marius Meremans merkt op dat vrijwilligers en hun steunpunt net klagen over te veel regelnevelij. Voor welke vrijwilligers moeten de vereisten dan gelden: ook voor leesmoeders, bibliotheekvrijwilligers, vrijwilligers in het woonzorgcentrum? Ook in de sportwereld is er een groot verschil tussen pakweg de trainer en de délégué. In heel wat kleinere clubs zijn er niet genoeg jeugdtrainers. Die doen noodgedwongen een beroep op ouders. Het commissielid pleit voor realiteitszin.

Yves Vanden Auweele wijst op het verschil tussen een vrijwilliger die met kinderen werkt, en iemand die in een bibliotheek werkt. Een van de elementen van een integriteitsbeleid is een risicoanalyse. Elke sector die met vrijwilligers werkt, heeft een eigen risicoanalyse nodig met navenante maatregelen.

De spreker herhaalt dat trainers opvoedkundige fouten kunnen maken. Ze pakken jonge kinderen aan op een manier die in het onderwijs niet zou kunnen. Misschien moet er opnieuw nagedacht worden over een diploma van kinder- of jeugdtrainer. Yves Vanden Auweele heeft begrip voor de argumenten, maar er moet een manier gezocht worden om de onpedagogische of onethische handelwijzen te minimaliseren.

Daders genieten vaak een hoog sociaal aanzien, zoals Joe Paterno van Penn State University. In eerste instantie betoogden studenten in zijn voordeel, hoewel dat snel omsloeg. Dat hoge aanzien maakt dat slachtoffers in eerste instantie zelf geblameerd worden. Dat bewijst de noodzaak om eerst een grondig onderzoek te voeren en de anonimiteit van slachtoffer en dader te beschermen. Pas als deskundigen de juiste draagwijdte ingeschat hebben, kunnen ze de nodige stappen zetten. Dergelijke stapsgewijze aanpak zou ICES kunnen uitwerken.

Andere jongvolwassenen of collega-trainers kunnen een misbruik opmerken, maar meestal zullen ze daarom nog geen aangifte doen bij het minste spoor van twijfel. Ze zijn bang voor de consequenties, maar allicht zal men die stap nu gemakkelijker ondernemen.

Als lid van het Jeugdbeschermingscomité Leuven kwam Yves Vanden Auweele te weten dat er voor 2010 bij geen enkel Vlaams jeugdbeschermingscomité dergelijke klachten ingediend werden. Derden als psychologen konden geen klacht indienen, alleen het slachtoffer of de ouders. Ondertussen kan ook een buitenstaander klacht indienen.

De spreker denkt dat huisartsen onvoldoende geschoold zijn om dieper te graven bij lichamelijke klachten. Sportartsen hebben ondertussen verklaard wat alerter te willen zijn voor signalen. Misschien moeten in eerste instantie die sportartsen bijgeschoold worden. De professor denkt dat ze gemakkelijker bereikbaar zijn dan huisartsen.

Een bewijs van goed gedrag en zeden is inderdaad maar een momentopname, maar de spreker begrijpt niet waarom men er iets op tegen heeft het te vragen. Een minimale eis zoals een vorming omschrijven als regelneverij vindt hij even onbegrijpelijk. Het gaat om het beschermen van kinderen. Dat is toch iets anders dan de bescherming van bibliotheekboeken.

In bepaalde sporten of bij sporten vanaf een bepaald niveau zijn de risico's groter. Net daarom zijn goede risicoanalyses per sportfederatie nodig, met daaraan de passende beslissingen gekoppeld.

Om de sportclubs werk te besparen is een omvattende aanpak nodig. Alles apart regelen, met een afzonderlijke administratie, zorgt voor een overrompeling. Eén aanspreekpunt, één risicoanalyse, één aanpak voor allerlei problemen zou heel wat oplossen.

2. NOC*NSF

Lieke Vloet en *Bert Roosenboom*, respectievelijk senior advisor en coördinator Vertrouwenspunt Sport bij NOC*NSF, staan de commissie te woord via een videoconferentie. Ze houden geen inleiding maar staan ter beschikking voor vragen van de commissie. Vooraf hebben ze een factsheet over seksuele intimidatie in de Nederlandse sportwereld aan de commissie bezorgd (zie bijlage).

Eerst legt commissievoorzitter *Katrien Schryvers* de context van de commissie uit.

Peter Wouters vraagt hoe in het Nederlandse registratiesysteem rekening gehouden wordt met de privacywetgeving. Wat zijn de resultaten van het registratiesysteem?

Bert Roosenboom is beheerder van het register voor veroordeelde plegers van seksuele intimidatie in de sport. Het register is aangemeld bij en goedgekeurd

door de Autoriteit voor Persoonsgegevens in Nederland, wat betekent dat het aan de privacyrichtlijnen voldoet.

Lieke Vloet vult aan dat dit systeem er specifiek is voor de sport, maar dat momenteel wordt nagegaan of het kan worden uitgebreid met andere organisaties die vrijwilligers inzetten.

Bert Roosenboom deelt mee dat het systeem sinds 2013 bestaat. De sanctie wordt uitgesproken voor een bepaalde periode, waarna de persoon automatisch uit het systeem verdwijnt. Op dit moment staan er drie personen geregistreerd.

Een veroordeling wordt voorgelegd aan de beheerder. Als de aanvraag aan de voorwaarden voldoet, wordt hij in het register ingevoerd. De sportwereld, de verenigingen en de bonden hebben de mogelijkheid om het systeem te raadplegen als ze professioneel en vrijwillig kaderpersoneel aanstellen dat met kwetsbare groepen werkt. Die mogelijkheid is echter nog onvoldoende bekend.

Niet alle bonden zijn aangesloten bij de centrale systemen, meent *Lionel Bajart*. Ondernemen dan enkel de aangesloten bonden acties?

In Nederland ligt de focus op het stimuleren, onder meer om een attest van goed gedrag en zeden te vragen. Welk effect heeft dat?

Lieke Vloet legt uit dat alle 76 landelijke sportbonden aangesloten zijn bij NOC*NSF. Die sportbonden krijgen ook subsidies uit de Lotto-opbrengst. Sinds 2011 is afgesproken dat bonden die niet voldoen aan een aantal minimale kwaliteitseisen, geen subsidies meer krijgen. Een van die eisen is dat ze een tuchtrecht moeten voeren op het gebied van seksuele intimidatie, een andere dat ze een vertrouwenscontactpersoon moeten aanstellen. Ondertussen voldoen alle bonden daaraan.

Het Instituut Sportrechtspraak regelt het tuchtrecht voor 56 sportbonden. Er zijn verplichte eisen maar ook facultatieve, zoals onderdelen uit het programma Veilig Sportklimaat. Ook daaraan werken de meeste bonden mee.

Katrien Schryvers vraagt nadere uitleg over het Instituut Sportrechtspraak.

Lieke Vloet verduidelijkt dat de werking enkele jaren geleden over een aantal kamers is verdeeld, waaronder de kamer voor seksuele intimidatie. De tevredenheid daarover is groot.

Heel wat sportbonden hebben immers weinig ervaring met dat thema. Zeker kleinere sportbonden vinden het moeilijk dergelijke thema's zelf via tucht te behandelen. Er is aan het Instituut Sportrechtspraak nu ook gevraagd sportbonden enkele andere diensten te verlenen, zoals een sportbrede onderzoekscommissie en een pool van aanklagers. Kortom, de ervaringen zijn goed, maar het heeft wel wat tijd geveerd voordat bonden tuchtrecht uit handen durfden te geven.

De 'Verklaring Omtrent Gedrag' of VOG, zoals het bewijs in Nederland heet, wordt ondertussen gratis aangeboden door het ministerie. NOC*NFS is het contactpunt voor sportverenigingen en andere sportaanbieders.

Als een sportvereniging een breder preventief beleid voert, geeft NOC*NFS aan het ministerie het advies om haar toegang te verlenen tot dit systeem. Dat geldt zelfs voor zuivere vrijwilligersverenigingen. Als ze eenmaal zijn toegelaten, kunnen ze gebruikmaken van de gratisregeling met betrekking tot VOG's voor trainers, coaches en andere begeleiders.

Deze handelwijze kwam traag op gang omdat verenigingen ze als een vorm van wantrouwen tegenover hun medewerkers beschouwden. Ondertussen is ze gemeengoed geworden.

Het systeem bestaat sinds 2016. In 2016 werden ongeveer 80.000 VOG's aangevraagd voor sport- en andere vrijwilligersorganisaties. NOC*NFS is voorstander van verplichting, bijvoorbeeld voor iemand die een sporttrainersopleiding begint, maar kan die niet zelf opleggen. Een subsidiërende gemeente zou dit bijvoorbeeld wel kunnen doen. Zo hoopt NOC*NFS dat de praktijk wat wijder ingang zou vinden.

Imade Annouri beseft dat vooral kleinere sportclubs aarzelen om het probleem van seksueel grensoverschrijdend gedrag te benoemen. Zorgt het actieve beleid in Nederland voor een mentaliteitswijziging, waardoor het probleem bespreekbaarder wordt en het taboe verdwijnt?

Bij ons dienen jonge slachtoffers niet vaak klacht in. Meestal doen ze dat pas op veel latere leeftijd. Is dat ook zo in Nederland? Of zorgt het beleid ervoor dat slachtoffers sneller na de feiten met hun verhaal naar buiten komen?

Lieke Vloet deelt mee dat er bij de aanvang van het beleid in 1997 inderdaad een taboe was bij de sportclubs: mensen dachten dat louter over het probleem praten, zou betekenen dat er iets aan de hand zou zijn, het waar-rook-is-is-vuur-principe. Dat is veranderd. Heel veel clubs beseffen nu dat het belangrijk is er iets aan te doen.

Maar ook dan blijft het nog altijd lastig om dit thema in een club bespreekbaar te maken: over welke onderwerpen praat je, welke termen gebruik je, welke reacties zijn er te verwachten enzovoort. NOC*NFS geeft daar advies over en geeft de clubs de raad een vertrouwenscontactpersoon aan te stellen. Samen met andere clubverantwoordelijken moeten die mensen attent zijn en kleine dingen bespreken met de leden, zodat ze tijdig zaken opmerken.

Bert Roosenboom wijst erop dat ook in Nederland jonge slachtoffers niet zo gauw klacht indienen. Recent komt daar met #MeToo verandering in. Het wordt ook voor iedereen duidelijk dat ongewenst seksueel intimiderend gedrag overal voorkomt, bijvoorbeeld in de mediawereld. Daardoor zullen slachtoffers eerder beseffen dat wat hen overkomt, niet hoort.

Voorals bij jonge kinderen blijft het moeilijk. Ook ouders beslissen soms om geen aangifte te doen om hun kinderen dat moeilijke en vaak jarenlang aanslepende proces te besparen. Ze kiezen ervoor enkel aan het herstel te werken. De schroom om te melden is groot.

Het Nederlandse Centrum Seksueel Geweld schat het aantal verkrachtingen per jaar op 100.000. Slechts 1 percent van de slachtoffers van verkrachting of zwaar seksueel geweld doet echter melding bij het centrum. Bert Roosenboom vermoedt dat die onthutsende aantallen ook in de sportwereld voorkomen. Als de ruchtbaarheid van onder meer #MeToo zal blijven voortduren, zal misschien het besef groeien dat er echt iets aan te doen valt.

Katrien Schryvers vraagt of er in Nederland een algemene cultuuromslag te merken is. Hoe is die ook in Vlaanderen te bewerkstelligen?

Lieke Vloet merkt heel veel onbegrip als mensen met hun verhaal naar buiten komen. Vragen als waarom ze het niet eerder deden, of waarom ze het lieten gebeuren, zijn hun deel. Het komt erop aan altijd te benadrukken dat het slachtoffer geen schuld treft.

Omdat er in Nederland heel veel casussen waren, die soms breed uitgesmeerd zijn in de media, verwacht de spreker wel een zekere cultuuromslag. Dit heeft de clubs doen beseffen dat het ook hen kan overkomen. Ze zien nu in dat slachtoffers echt beschadigd zijn. Voorts willen ze dergelijke imagoschade voor zichzelf als club voorkomen. Ze nemen dus wel al maatregelen, maar dat blijft veel aandacht nodig hebben. Het is niet omdat je bereid bent iets te ondernemen, dat je dat ook echt doet.

Bert Roosenboom ziet een groter besef dat grensoverschrijdend gedrag veel meer voorkomt dan gedacht, in alle maatschappelijke segmenten. De houding dat het 'niet bij ons' gebeurt, is gekenterd. Daders beseffen ook meer hoe opmerkingen zijn overgekomen die ze zelf humoristisch of gepast vonden. Hoe langer de #MeToo-discussie blijft aanhouden, hoe algemener die omslag zal worden.

Lieke Vloet ziet ook een kentering bij Vertrouwenspunt Sport, de Nederlandse hulplijn. Terwijl er voorheen slechts gebeld werd voor feiten, wordt er nu al gebeld over verdachte gedragingen. Grooming wordt immers langzaam opgebouwd.

Katrien Schryvers vraagt hoe dat meldpunt wordt bekendgemaakt. Voorts peilt ze naar de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en de kindvriendelijkheid ervan.

Bert Roosenboom antwoordt dat het meldpunt al sinds de jaren negentig bestaat en uiteraard eerst enkel een telefoonlijn was. Die heette toen 'hulplijn seksuele intimidatie'. In 2014 is ze uitgebreid met onder meer matchfixing en doping. Sindsdien heet ze 'Vertrouwenspunt Sport'. Op de algemene vergaderingen van de bonden is daar aandacht aan besteed. Ook in de pers is ze aan bod gekomen. Het vertrouwenspunt heeft een uitgebreide website, maar vraagt de bonden ook waar gepast er telkens duidelijk naar te verwijzen. Het heeft geregeld contact met de vertrouwenspersonen bij verenigingen en bonden.

Bij berichten over incidenten in de sportwereld, bijvoorbeeld in de media, worden de contactgegevens van het Vertrouwenspunt Sport vermeld, met ook de informatie dat een melding vertrouwelijk wordt behandeld.

De doelgroep van doorgaans jonge mensen is moeilijk te benaderen via folders of websites omdat die niet aansluiten bij haar interesses. Het is zaak goed vindbaar te zijn. Op het moment dat ze met iets zitten, slaan jongeren aan het googelen. Dan moet het meldpunt verschijnen.

Er zijn nog andere meldpunten zoals Slachtofferhulp Nederland, Meld Misdaad Anoniem en de Kindertelefoon. Ook daarover bestaat er redelijk wat publiciteit. Het blijft echter moeilijk de doelgroep diets te maken dat bepaald gedrag niet aanvaardbaar is en dat ze het recht heeft zich ertegen te verzetten.

Katrien SCHRYVERS,
voorzitter

Bert MOYAERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

API	aanspreekpersoon integriteit
Bloso	(historisch) Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (nieuwe naam = Sport Vlaanderen)
BOIC	Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité
ICES	Internationaal Centrum Ethiek in de Sport
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
NOC*NFS	Nederlands Olympisch Comité / Nederlandse Sportfederatie
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VSF	Vlaamse Sportfederatie